КОММУНИЗМЫ ТУТАР СОВЕТСКАЙ ЫЧЧАККА АЙХАЛ!

Бары дойдулар пролетарийдара, холбоҥуг!

САРДАНА

ССКП өлөөннөөҕү РАЙКОМУН уонна ҮЛЭҺИТТЭР ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННААҔЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

Орган Оленекского райкома КПСС и Оленекского районного Совета депутатов трудящихся

Тахсара 12 сыла № 52 (1130) | 1968 сыл БЭС ЫЙЫН 29 күнэ СУБУОТА | Сыаната 1 харчы

Сарсын советскай ыччат күнэ

Сарсын мөлүйүөнүнэн советскай уолаттар уонна кыргыттар үлэҕэ, үөрэххэ, общественнай олоххо бэйэлэрин кыайыыларын уонна ситиһииларын көрдөрөллөр. Советсай былаас ыччакка киэҥ политическай уонна социальнай бырааптары биэрбитэ, айар үлэлэригэр, науканы, культураны уонна искусстваны баһылыылларыгар мунура суох өлбөх кыахтары арыйда. Биһиги дойдубут өдөр көлүөнэтэ ийэлэрин уонна аҕаларын, эдьиийдэрин уонна убайдарын революционнай, бойобуой, уонна үлэҕэ үгэстэрин эрэллээхтик салҕаан иһэр. Ыччаттар обществаны салайыыга, тутууга, Аҕа дойдуну көмүскээһиҥҥэ быһаччы кытталлар, тыа хаһаайыстыбатын, промышленность инники кирбиитигэр үлэлиилэр.

Советскай ыччат аан дойду прогрессивнай ыччаттарын кытта доҕордоһуулара бөҕөргүүр, Вьетнамҥа американскай империализм кыыллыы агрессиятын сорунуулаахтык утарар.

Үөһээ снимокка: Комсомолецтар Иван Шевцов уонна Иван Олейников (уҥата) —Старооскольскайдааҕы цементнэй заводу тутааччылартан бастыҥнара. (Белогородскай уобалас). Кинилэр манна ЫБСЛКС райкомун путевкатынан кэлбиттэрэ.

УҤГА СНИМОККА: Новосибирскэйдээҕи опера уонна балет театрын солиста Лидия Соляник. Кини былырыын Харьковскайдааҕы искусство институтун бүтэрбитэ. Театрга хайысахха хас да кылаабынай партиялары толордо, туспа программалаах концерды биэрдэ. Билигин Лидия Аан дойду ыччаттарын уонна

студеннарын фестивалыгар Софияҕа бараары бэлэмнэнэ сылдьар.

АЛЛАРА СНИМОККА: Таджикскай ССР „Дагана-Киик"-диэн племенной завод ыстаарсай чабана Намтз Тагиров. Комсомолец Алексей Косырев. (уҥа).

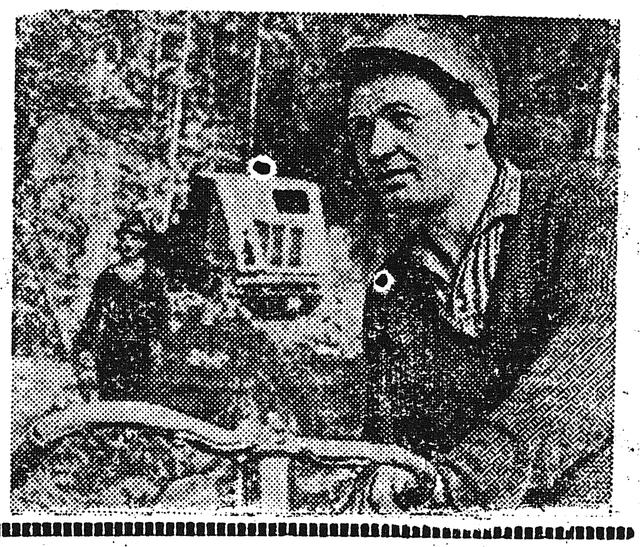

ЫЧЧАТ РОМАНТИКАТА—КИНИ КӨТӨР КЫНАТА

Эдэр саас романтикатын кынатыгар уйдаран үөрүүкөтүү, истиҥ иэйии санаалара ханан-ханан тилийэ көпөтөхтөрөй? Олох сайдыыта иннин диэки тохтоло суох дьулуруйар. Дьэ ол да иһин эдэр киһи олохтоо романтиката эмиэ олоҕу кытта тэҥнэ хардыылаһар, үрдүктэн-үрдүккэ саҥа кирбиилэргэ дьулуһар.

Биһиги советскай эдэр ыччаппыт баай уонна киэҥ, сырдык романтикалаах. Эдэр ыччат санаатын уурбатах, эрчимнээх илиитин тириэрдибэтэх учаастага диэн суох.

Сорохтор күн сирин үрдүгэр күндүттэн-күндү киһи доруобуйатын араҥаччылаан, кини үйэтин мунуттуурдук уһатар иһин мындыр өйдөрүн бэйэлэрин олохторун аныыллар. Биһиги оройуоммут эмин үлэһиттэрэ үксүлэрэ соҕуруу оройуоннартан кэлэн үлэлии сылдьар эдэр дьон. Кинилартан Носкова Галина Спиридоновна, Никотина Нина Николаевна дьоҥҥосэргэҕэ үчүгэй сыһыаннарынан, тустаах үлэлэригэр кыһамныылаахтарынан, общественнай үлэҕэ активнайдык кытталларынан нэһилиэннэ ытыктабылын ылыллар. Доҕордуулар иккиэннэрэ баҕа өттүлэринэн, биирдэстэрэ Попигай, иккиһэ Харыйалаах ыстаадаларын кыһыл чумнарын фельдшердарынан үлэлии барбыттара. Бу нуучча норуотун эдэркээн кыргыттара табаһыттар доруобуйаларын араҥаччылыахтара, оһолтон өрүһүйүөхтэрэ.

Эйэҕэс, күндү, үрүҥ хаалаттаах эдэр дьон түбүктээх, айар үлэлэриҥэр ситиһиилэри баҕарыаҕыҥ!

Биһиги корр.

Снимокка: НИКОТИНА Н.Н.

ССРС Верховнай Советын IV сессията

Бэс ыйын 25 күнүгэр ССРС сэттис ыҥырылаах Верховнай Советын IV-с сессията аһылынна.

Сарсыарда 10 чааска съезтэр Кремлааҕы дыбарыастарыгар Союз Совета үлэтин саҕалаата.

Ити бириэмэҕэ Союзтар дьиэлэрин колоннай саалатыгар Национальностар Советтара үлэтигэр киирдэ.

Норуот ыыппыт дьоно палаталар холбоһуктаах мунньахтарыгар ССРС Верховнай Советын III-с Сессиятын кэнниттэн өлбүт Союз Советын уонна Национальностар Советтарын 5 депутаттарын атахтарыгар туран кэриэстээтиилэр.

Палаталар тус-туспа мунньахтарыгар саҥа талыллыбыт депутаттар боломуочуйаларын бэрэбиэркэлээһин туһунан Союз Советын уонна Национальностар Советтарын Мандатнай комиссияларын дакылааттара истиллиннэ. Онтон сессия көрүөхтээх боппуруостара бигэргэтилиннилэр:

1. Нэһилиэннэни эминэн көмөлөһүү туругун уонна доруобуйа харыстабылын түпсарыы дьаһалларын тустарынан;

2. Эр-ойох буолуу уонна кэргэн туһунан ССРС уонна Союһунай Республикалар законодательстволарын төрүттэрин бырайыагын туһунан;

3. Советскай Союз аан дойдутаабы балаһыанньатын уонна тас политикатын туһунан.

4. ССРС Верховнай Советын Президиумун Ыйаахтарын бигэргэтии.

11 чаас 30 мүнүүтэҕэ Союз Советын уонна Национальностар Советтарын холбоһуктаах мунньахтара буолла.

Сессия биир санаанан ССРС Верховнай Советын Президиумун Председателин солбуйааччынан С. О. Притыцкайы—Белорусскай ССР Верховнай Советын Президиумун председателин талла.

Бастакы боппуруоска „Нэһилиэннэни эминэн көмөлөһүү туругун уонна доруобуйа харыстабылын түпсарыы дьаһалларын тустарынан" дакылааты ССРС Доруобуйа харыстабылыгар Министрэ депутат Б. В. Петровскай оҥордо.

БЫРААҺЫННЬЫГЫ КӨРСӨ

Оройуон уолаттара уонна кыргыттара бэйэлэрин бырааһыннаныктарын—Советскай ыччат күнүн „Комсомол юбилейыгар охсуулаах үлэнэн!" диэн девизтээх үрдэтиллибит эбэһээтэлистибэ ылынан, ону төлөрөр иһин көхтөөх үлэнэн көрсөллөр.

Оройуон сүрүн хаһаайыстыбатыгар—таба иитиитигэр үлэлиир 5 ыччат-комсомольскай ыстаадалара быйыл төрөтүү түмүгүнэн хас сүүстүү ийэ, сачарыы табаттан 86,82 тугуту ыллылар. Бу ыстаадаларга быйылгы төрүөх 98,43 бырыһыана тыыннаах иитиллэн турар.

Эдэр табаһыт, комсомолец Николаев И.Н. биригэдьиирдээх совхоз Дьэлиҥдэтээҕи отделениетын 6 №-дээх ыччат комсомольскай ыстаадатын коллектива тугут деловойун 92,23 бырыһыаҥҥа тириэрдэн, саҥа төрүөх 99,06 бырыһыан тыыннаах иитэн, совхоз үрдүнэн бастыҥ көрдөрүүлэннэ.

„Эйик" колхозтаабы эдэр сүөсүһүттэр ньирэй деловой тахсыытын 99 бырыһыаҥҥа тириэрдэн, эбэһээтэлистибэлэрин ыраабынан куоһардылар. Бу биригээдэҕэ үүтү ыаһын сыл аҥардаабы былаана эмиэ аһара толорулунна.

Совхоз Победатаабы кырымахтаах хара саһылы иитэр ферматын зверовода, комсомолец Васильев Н.И. бэйэтэ көрөр кыылларыттан хас биирдии ийэттэн 3-түү оҕону ыларга эбэһээтэлистибэтин оннугар 3,61 оҕону ылла.

Үгүс ыччаттар оройуон үөрэҕин, эмин тэрилтэлэригэр, культура учреждениеларыгар, о.д.а. үтүө суобастаахтык үлэлии сылдьаллар. Элбэх оҕо быйыл үөрэммит кылаастарын ситиһиилээхтик бүтэрэн үөһэ кылаастарга таҕыстылар.

Оройуон комсомолецтара, ыччаттара Ленинскэй комсомол 50 сылын туолар юбилейын достойнайдык, үлэҕэ, үөрэххэ ситиһиилэрдээх көрсөр иһин соруктаналлар.

Е. ИВАНОВ,
ЫБСЛКС райкомун секретара.

ЫЧЧАТ АЙАР-ТУТАР

Бэс ыйын 20 күнүгэр киэһэ аан дойдуга бөдөҥ Красноярскайдааҕы ГЭС үһүс агрегата промышленнай тогу биэрдэ. Ити ситиһии үһүс өттө ыччаттар-күүстэринэн оҥоһулунна. Красноярскайдааҕы ГЭС —1968 сыллаах Бүтүн Союзтааҕы комсомольскай тутуу. Билигин барыта итинник тутуу—96. Олор: Украинатааҕы Шушенскай, Касовскай ньүөлсүтэр системалар объектара, Курскай уобаластаах Михайловскай горно-обогатительнай комбинат, Волгатааҕы автомобильнай завод, Приморскайдааҕы ГРЭС уонна да атын әлбэх тутуулар. Ыччаттар аан дойдуга бастакы социалистическай государствоны туппут аҕаларын, ийәләрин әстафеталарын достойнайдык илдьә иһәлләр.

Социалистическай обществоҕа, диәбитә соторутааҕыта үрдүк үөрәх заведениеларын общественнай наукаларга кафедраларын сәбиәдиссәйдәрин бүтүн союзтааҕы сүбә мунньахтарыгар. ССКП КК Политбюротун чилиәнигэр кандидат, ССКП КК секретара П.Н. Демичев, улуу идеаллар „аҕалары уонна оҕолору“ бииргэ түмәлләр, кинилэр икки ардыларыгар хайдыһыыга, итәҕәйсибэт буолуугa, атааннаһыыга социальнай төрүттәр суохтар. „Партия—ССКП Программатыгар этилләр, ыччаты советскай норуот коммунизм иһин охсуһуутугар саҥа олоҕу тутар, айаркүүс быһыытынан көрөр“. Биһиги ыччаппыт Коммунистическай партия, советскай норуот әрәлләрин чиәстәәхтик толорор. Кини хаһан да өлбөөдүйбэт бойобуой уонна гражданскай хорсун быһыылары көрдөрбүтэ. 11 тыһыынча Советскай Союз Геройдара—Ленинскэй комсомол иппит ыччаттара. 330 тыһыынчаттан тахса ыччаттар үлэҕэ көрдөрбүт хорсун быһыыларыҥ иһин орденнарынан уонна медалларынан наҕараадаламмыттара. Биһиги дойдубут нәһилиәнньәтин уон гыммыт биирин—23 мөлүйүөн ыччаты түмэр советскай ыччат бастаан иҥэр әтәрәәтэ—Ленинскэй комсомол знамятыгар 5 орденнар күлүмүрдүүлләр.

Быйылгы дьыл советскай ыччакка Комсомол 50 сыла туоларынан уратылаах. Билигин әдэр дьон күүстэрин ити юбилейы промышленноска, тыа хаһаайыстыбатыгар, транспорга, наукаҕа, искусствоҕа улахан ситиһиилэрдээх көрсөргө туһаайаллар.

Бэс ыйын 30 күнүгэр бэйәтин быраахынньыгын бэлиәтиир ыччакка биһиги государствобыт ханнык да капиталистыы дойдуларга суох быраптары биэрэр. Ыччат сарсыҥҥы күнүгэр әрәлләәх, кини босхо үөрэнэргэ, государственнай уонна общественнай дьыалалары дьаһайарга быраптаах. Кини бастаан иҥэр саамай революционнай теориянан марксизмынан-ленинизмынан сәбиләммит.

Социализм ыччакка билиини, культураны, науканы баһылыырга мунура суох кыахтары биэрдэ. Онно аҕыйах холобурдар. Биһиги дойдубут научнай үлэһиттэрин аҥардара—ыччат, дойду үрдүк үөрәҕин заведениеларыгар 430 тыһыынчаттан тахса студеннар үөрэнэлләр, 400 уолаттар уонна кыргыттар—Советтар депутаттара, оттон 180-нара сокуону таһаарар үрдүкү орган—ССРС Верховнай Советын депутаттара.

Төрөөбүт дойдуларын, Коммунистическай партия ити улахан кыһамньыларыгар әппиәттәән Советтәр дойдуларын ыччаттара бэйәләрин күүстэрин, билиилэрин бүтүннүүтүн Ленин дьыалатыгар, Коммунизмы тутуу дьыалатыгар биэрәллэр.

ССТА корр.

СИТИҺИИНЭН УОСКУЙБАТТАР

Быйылгы дьыл оройуон әдәр ыччаттарыгар уонна комсомолецтарыгар умнуллубат ордук кәрә-бәлиә дьылынан буолар. В. И. Ленин аатын илдьә сылдьар хайҕаллаах Ленинскэй комсомол 50 сыла туолуутун оройуон комсомолецтара уонна ыччаттара үлэҕэ үрдүк ситиһиилэрдээх көрсөр иһин көхтөөх үлэҕэ турумуттара. Отделениелар аайы таба иитиитигэр әдәр ыччаттар биригәәдәләрә тәриллэннэр үрдәтиллибит әбәһәәтәлистибәләри ылыммыттара.

Оннук биригәәдәләртэн биирдәстәринэн, совхоз Дьэлиҥдэтээҕи отделениетын Уудьатааҕы учаастагын Сергеев Алексей Лазаревич биригэдьиирдээх әдәр ыччат биригәәдэтэ буолар. Манна удьуор табаһыттар ыччаттара: С. Полуэктов, С. Николаев, В. Сергеев уо.д.а. үлэлииллэр. Кинилэр бэйәләрин үлэлэригэр кырдьаҕас көлүөнэ таба иитиитигэр мунньуммут баай опытыттан сатабыллаахтык туһаналлар. Оҥу ылыммыт әбәһәәтәлистибәләрә да туоһулуур: улахан табаны 97, тугут деловойун 84, государствоҕа туттарыллар әт үрдүк уонна ортону үрдүнэн уойуулааҕын 80 бырыһыаннарга тириәрдәр улахан соруктаахтар, иллэҥ кәмнәрин, сатаан туһанан 200 солкуобайдаах күнду түүлааҕы государствоҕа туттарыахтаахтар.

Ыччаттар ылыммыт соруктарын толорор туһугар күүүмәҕәйдәри әрдәәхтик туораан, олус әйәлләәхтик үлэлии-хамсыы сылдьаллар. Онон маҥнайгы хардыылара үчүгэйдэр. Төрөтүү түмүгүнэн тугут деловойун 89,56 бырыһыаҥҥа тириәртиләр. Кинилэр бу ситиһиилэрин дьыл түмүгэр диэри намтаппакка тиэрдэргэ кыһаналлар.

Эдэрдэргэ ситиһиини баҕарабыт.

С. НУСУГУРОВ.

Снимокка Кемеровскайдааҕы совхоз-техникум „Томь“—диэн спортклубун шахмат, дуобат секциятын ыытар хоһугар. Маннааҕы спортсменнар ситиһиилэрэ уобалас тас өттүгэр киэҥник биллэр. Бу тыатааҕы спортивнай кулууп иитэн таһаарбыт маастардара Советскай Союз, ДСО „Урожай“, Кузбасс сүүмэрдэммит хаһаан даларын чилиәннэринэн буолаллар.

Бытаарар сатаммат

1970 сылга нәһилиәнньә Бүтүн Союзтааҕы переписһә ыытыллыаҕа. Ити перепискә саҥа туох уларыйыылар, әбиилэр киириәхтәрэй?

Туох ханнык иннинэ, перепись боппуруостара кәҥиилләрә көрүллэр. Холобур, 8-с боппуруоска ыйытыллааччы төрөөбүт тылын ыйбытын таһынан өссө ханнык тылы үчүгэйдик билэрин әбии суруйара олохтонно.

Ааспыт перепись 15 боппуруостаах буоллаҕына кәлэр перепискә 18 боппуруос буолуоҕа. Саҥа әбиллибит 3 боппуруостар маннык тар. 1969 сылга сылы толору үлэлээбэтэх дьоннор хас ый устата үлэлээбиттэрин ыйыахтаахтар, перепись барар кэмигэр икки сылтан итэҕэс кэмнэ бу сиргэ олороччулар урукку олорбут сирдэрин ыйаллар, тиһэҕэр—урукку сириттэн көспүт биричиинэтэ. Биһиги дойдубутугар үгүс уобаластарга, кыраайдарга промышленность күүскэ сайдыытынан сибээстээн нәһилиәнньә хамсааһына күүһүрдэ. Ити хамсааһыны чуолкайдык билии, кини географиятын быһаарыы норуот хаһаайыстыбатын сайдыытын былааннаах ааһыҥҥа, үлэһит күүһү аттаран туруорууну бэрэдэктиргэ улахан оруоллаахтар. Ол да иһин ити боппуруостар бу кэлэр перепись боппуруостарыгар киирдиләр.

Перепись тохсунньу ый 15 күнүгэр саҕаланан 8 күн устата барыаҕа. Билигин перепискэ бэлэмнэнии үлэ биир эппиэттээх кэмэ: бу дьылга туох баар нәһилиәнньәлэрэ пуннарга, куораттарга уулуссалары бэрэдэктээһин, дьиәләри нүөмэрдээһин, домовой кинигәләри чуолкайдааһын, бөһүөлэктэргэ тематическай былааны уонна оройуоҥҥа картаны оҥоруу, сельскэй Советтарга хаһаайыстыбаннай кинигәләри бэрэдэктээһин үлэлэрэ толору бүтэриллиэхтээхтэр. Бу үлэлэри ыытыыга Советтар үлэһиттэригэр перепискэ көмөлөһөр комиссиялар көмө оҥоруохтаахтар.

Бу өттүнэн ыллахха биһиги оройуоҥҥа оройуон киниттэн ураты бөһүөлэктэргэ биллэр-көстөр үлэ ыытылла илик. Нәһилиәктээҕи Советтар үлэһиттэрэ олус наҕыллар, перепискэ билигин да бириәмэ ыраах диэн уоскутуналлар. Ити сыыһа. Кәлэр сылга атын уочараттаах әлбэх үлэлэр туралларын. Онон быйыл толоруллуохтаах үөһэ этиллибит үлэлэри барытын оҥоруу—тирээн турар соруктаах.

Н. ИГНАТЬЕВ.

САХА СИРИГЭР СОВЕТСКАЙ БЫЛААС ОЛОХТОММУТА 50 СЫЛЫГАР АНАЛЛААХ ОРОЙУОҤҤА ЫЫТЫЛЛАР ЮБИЛЕЙНАЙ ЫҺЫАХХА СПОРТИВНАЙ КҮРЭХТЭҺИИ БАЛАҺЫАННЬАТА

Күрэхтэһии сыала

Оройуон ыччатын уонна орто саастаах көлүөнэ спорду таптааччыларынан спорт национальнай көрүҥнэрин сайыннарыы, спортсменнар техническай бэлэмнэниилэрин үрдэтии.

Күрэхтэһии спорт маннык көрүҥнэригэр ыытыллар:

Хапсаҕайдаһан тустуу

15-тэн 18-гар диэри саастаах уолаттар маннык ыйааһыннарга тустуохтара: 44-49, 49-53, 53-57, 58-63, 63-70, 70 кг үөһэ ыйааһыннаахтар;

18 саастарыттан 35-гэр диэри саастаахтар: 48-53, 53-58, 58-64, 64-72, 72-80, 80 кг. үөһэ ыйааһыннаахтар;

35 саастарыттан үөһэ саастаахтар: 60 кг, 70 кг, 80 кг ыйааһыннарга диэри.

Мас тардыһыытыгар

70 кг үөһэ ыйааһыннаах дьоннор кыттыыны ылаллар.

Гирэни анньыы

Манна 70 кг үөһэ ыйааһыннаахтар күрэхтэһэллэр.

Эстафета

Хамаандалар аайыттан 4 киһи туруоруллар, ол иһигэр 1 дьахтар.

Атах оонньуулара

Кылыы, куобах, буурдааһын. Сүүрүүлэр 100 уонна 400 метр сиргэ.

Болейболга күрэхтэһии

Тәрилтәләр аайыттан хамаандалар туруоруллаллар.

Күрэхтэһии барар сирэ

Күрэхтэһии от ыйын 6 күнүттэн спортивнай площадкаҕа ыытыллар. Болейболга күрэхтэһии от ыйын 2 күнүттэн саҕаланыаҕа.

Күрэхтэһиигэ кыттыы ылар хамаандалар сайаапкалара от ыйын 2 күнүттэн спорт оройуоннааҕы советыгар түһэриллиэхтээх.

Монгольскай Народнай Республика. Оҕунан ытыы—бу дойдуга саамай тарбаммыт спорт көрүҥэ. Өссө VI—IX үйәлэр сабаттан сайдыбыт төрүттәах оҕунан ытааччылар күрэхтэһиилэрэ суох биир да народнай быраахынньык ыытыллыбат.

Снимокка Саидагдорж—Кини Хубсугульскай аймак хотугу соломнарын оҕунан ытааччыларын күрэхтэһиилэригэр кыайыы үөрүүтүн биирдэ әрэ биллэтэҕэ.

ССТА фотохрониката.

Редактор Г. М. СЕМЕНОВ.

РЕДАКЦИЯ ААДЫРЫҺА: Саха АССР, Өлөөн бөһүөлэгэ, Октябрьскай уулусса 16 №-рэ. Телефон—51

Өлөөн оройуонуонааҕы типография Тахсар ахсаана 498 Сакаһын №-рэ 52